

M&M. Mirades sobre Miravet

Educació Secundària

Guia de l'activitat

CONTINGUT

Dades bàsiques de l'activitat.....	3
Objectius generals de l'activitat.....	4
Disseny de l'activitat.....	4
Consideracions prèvies.....	4
Adaptació curricular.....	5
Quadre resum.....	11
Desenvolupament de l'activitat.....	13
Quadre resum de l'activitat.....	16

DADES BÀSIQUES DE L'ACTIVITAT

Destinataris | 2n cicle d'Educació Secundària

Breu descripció | Miravet ha estat un lloc que pels seus colors, llum i contrastos ha atret a nombrosos artistes al llarg del s. XX. Entre 1929 i 1930, l'artista Joaquim Mir va realitzar una intensa estada a Miravet, durant la qual va recollir mitjançant filmacions i pintures quin era el dia a dia del poble així com una panoràmica general del poble a l'època. Aquestes obres, han conformat una visió molt particular de Miravet. Una visió que és molt diferent de la que tenim avui dia i de la que pot veure l'alumnat actual, els quals experimentaran i buscaran la seva pròpia mirada del poble confrontant aquests dos mons.

Conceptes clau | Observació, Joaquim Mir, art, fotografia, expressió; anàlisi d'imatges.

Temps estimat de duració | 2 hores 30 minuts

Materials necessaris |

Imatges antigues i material audiovisual de 1920-1930

Telèfons mòbils / càmeres

Imatges dels quadres de Joaquim Mir

Dossier de treball

OBJECTIUS GENERALS DE L'ACTIVITAT

Utilitzar imatges i filmacions com a fonts pel coneixement del passat.

Desenvolupar la mirada crítica i l'observació en profunditat.

Entendre els canvis produïts al castell i a l'entorn de Miravet al llarg del temps.

Expressar idees i reflexions basades en la pròpia observació.

Posar en valor la figura de Joaquim Mir i destacar la importància de la seva obra per al coneixement de Miravet.

DISSENY DE L'ACTIVITAT

CONSIDERACIONS PRÈVIES

Joaquim Mir i Trinxet (Barcelona, 1873 – Vilanova i la Geltrú, 1940), el gran paisatgista català, és una figura clau dins la història de la pintura catalana. La seva peculiar personalitat i la seva particular manera de veure el món es reflecteixen en la seva obra, una obra potent, dinàmica, plena de llum i color. És, per tant, un punt de partida excepcional per introduir l'alumnat en l'observació del paisatge i en la plasmació de les seves inquietuds, de la seva manera d'entendre l'art. L'obra de Joaquim Mir ens dona les claus per entendre tot un moment artístic i cultural determinat, i alhora ens permet gaudir d'una visió de Miravet personal, única, diferent.

ADAPTACIÓ CURRICULAR

Aquesta activitat educativa ha estat dissenyada seguint el que estableix el Decret 187/2015, de 25 d'agost, que ordena els ensenyaments de l'educació secundària. Aquest nou currículum situa les competències que l'alumnat necessitarà per desenvolupar les seves funcions en la societat al centre del procés educatiu, esdevenint l'eix vertebrador.

1. COMPETÈNCIES BÀSIQUES I ÀREES TREBALLADES

Àrees	Competències pròpies de l'àrea	Aportacions de les àrees a les competències bàsiques
Educació visual i plàstica	Competència artística i cultural	Competència d'aprendre a aprendre Competència d'autonomia i iniciativa personal
Tecnologies	Tractament de la informació i competència digital	
Coneixement del Medi natural, social i cultural	Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic	
Llengua catalana i literatura	Competència comunicativa	

Competència artística i cultural

Conèixer diferents llenguatges artístics es permet no només poder analitzar les produccions que veiem, sinó que també ens dona la possibilitat de poder-nos expressar fent servir aquells recursos que millor s'adaptin a allò que volem comunicar. Desenvolupar el gust i el respecte per les manifestacions artístiques i culturals és també una manera de desenvolupar una mirada i esperit crítics, essent capaços d'analitzar el nostre entorn des de diferents perspectives que no sempre tenen que ser coincidents amb la nostra mirada.

Tractament de la informació i competència digital

Les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies són incalculables, i és fonamental que l'alumnat en faci un ús responsable i adequat en cada context. Una d'aquestes múltiples possibilitats té a veure amb la realització i captació d'imatges, aspecte que es treballa al llarg de l'activitat. La manera de fotografiar i de capturar el paisatge ha canviat molt des de l'aparició de les primeres càmeres; cada nou avenç ha permès experimentar amb noves tècniques i procediments. L'observació del paisatge i la mirada artística permeten crear imatges amb un significat concret per al seu autor/a, mentre que l'ús de les TIC permeten capturar aquestes imatges amb diferents tècniques que l'alumnat pot aplicar a qualsevol àmbit de la seva vida.

Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic

El paisatge i l'entorn són canviants, l'acció del temps i de l'ésser humà fan que allò que nosaltres veiem ara sigui molt diferent del que veien els nostres avantpassats ara fa gairebé un segle. Desenvolupar la capacitat d'observació és clau per analitzar quins han estat aquests canvis i les raons per les quals s'han produït. A més, a partir d'aquesta observació es poden desenvolupar pautes d'actuació que permetin millorar la nostra relació amb l'entorn. Observar també ens ajuda a valorar el que tenim, a adonar-nos de les característiques i les singularitats de l'entorn, i a fomentar el seu respecte i la seva conservació.

Competència comunicativa lingüística i audiovisual

La competència comunicativa lingüística es troba en la base de qualsevol aprenentatge. La comunicació, sigui del tipus que sigui, és fonamental tant per expressar les nostres idees i opinions com per entendre les idees i opinions dels altres. El diàleg i la interacció afavoreixen el desenvolupament de l'autoestima i la confiança en un mateix, i per tant, preparen l'alumnat per fer front a les situacions de la vida real.

La competència comunicativa implica també l'ús, en aquest cas, de l'expressió visual, essent capaços de plasmar en imatges allò que veiem i observem.

Competència d'aprendre a aprendre

L'alumnat construirà el coneixement a partir del seu propi treball: a partir dels treballs de Joaquim Mir i de la seva pròpia observació, posant totes les mirades en comú i lligant-les per entendre en quins aspectes el poble s'ha transformat, evolucionat i perdut. Cada alumne ha de prendre decisions sobre el que vol treballar i compartir a la resta de la classe.

Per altra banda, l'alumnat podrà aplicar tot aquest treball previ de manera individual, mitjançant la fotografia, essent conscients del que han treballat i decidint de quina manera ho aplicaran.

Competència d'autonomia i iniciativa personal

Tot i participar en una activitat dirigida, la llibertat per escollir allò que es vol observar i treballar permet l'alumnat actuar amb iniciativa i seguretat, desenvolupant la seva creativitat.

2. CONTINGUTS

Educació visual i plàstica

Explorar i percebre

Lectura i interpretació de formes i imatges tot identificant i relacionant els aspectes formals, expressius, de contingut i significat, discursius i contextuals.

Estudi i experimentació a través dels processos, tècniques i procediments propis de la fotografia, el vídeo i el cinema i la utilització de recursos TIC per investigar i produir narratives i discursos audiovisuals i en format multimèdia.

Interpretar i crear

Utilització dels recursos TIC per a la recerca i creació d'imatges.

Desenvolupament i representació personal de les idees cercant recursos propis i introduint processos per al desenvolupament de la creativitat i la imaginació.

Dimensió social i cultural

Establiment de relacions entre els factors personals, socials, plàstics i simbòlics amb els valors estètics i artístics de les representacions de la cultura visual i mediàtica i comunicació oral dels resultats.

Reconeixement, comprensió i interpretació de representacions visuals dels diferents períodes artístics establint i reflexionant sobre els seus sentits i els discursos des d'una perspectiva contemporània.

Reconeixement i valoració del paper de les obres d'art com a font d'informació sobre la vida i el pensament de les societats, contemporànies i històriques, tot reflexionant sobre els seus aspectes formals i narratius.

Acceptació, respecte i valoració crítica vers les activitats artístiques pròpies i les dels companys i les companyes.

Àmbit lingüístic

Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals.

Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees i per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge.

Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels sentiments propis i aliens i per a la regulació de la conducta.

Pràctica de procediments bàsics d'assertivitat i de manteniment de les pròpies conviccions en la interacció amb altres parlants.

Àmbit Social. Ciències Socials: Geografia i Història

Identificació i ús de diferents tipus de fonts historiogràfiques, valorant les seves aportacions al coneixement del medi físic i de les formes de vida en el present i el passat.

Valoració de la necessitat de protegir i difondre el patrimoni natural i cultural com a herència cultural dels grups humans i manifestació de riquesa i diversitat.

Localització i caracterització de diferents paisatges, analitzant la interacció entre els grups humans i el medi i caracteritzant les formes de vida que possibiliten.

3. OBJECTIUS D'APRENTATGE

Àmbit d'educació visual i plàstica

- Emprar els recursos TIC per a la creació d'imatges.
- Llegir el paisatge de Miravet des de les vessants artística i cultural.
- Desenvolupar una mirada pròpia per analitzar el paisatge que ens envolta i plasmar-la amb diferents suports (riu Ebre, meandres, poble, serres, castell, etc.)
- Conèixer l'obra de Joaquim Mir i analitzar-la dins el seu context artístic i temporal.
- Respectar les produccions dels companys i companyes.

Àmbit de coneixement del medi social i cultural

- Reconèixer els principals elements de l'entorn i la seva relació amb l'ésser humà.
- Reconèixer el canvi i la continuïtat en el temps, tot establint diferències i semblances entre el passat i el present (poble vell i nou, castell enrunat, etc.).
- Prendre consciència de la importància de la conservació i l'estudi del patrimoni cultural per conèixer el passat i entendre el present (restauració del castell, punts d'interès del poble...)
- Analitzar el passat a través de les produccions artístiques (obra de J. Mir.)

Àmbit lingüístic

- Aprendre a treballar de forma col·laborativa amb els companys i companyes.
- Expressar les pròpies idees i respectar les idees i opinions dels altres.
- Aplicar les dinàmiques i les normes que regeixen la conversa en grup i l'exposició oral.

QUADRE RESUM

		Competències bàsiques pròpies de l'àmbit	Continguts específics	Objectius d'aprenentatge
Àmbit artístic	Percepció i escolta	Competència 1. Utilitzar estratègicament els elements dels llenguatges visual, musical i corporal per analitzar les produccions artístiques.	Lectura i interpretació de formes i imatges tot identificant i relacionant els aspectes formals, expressius, de contingut i significat, discursius i contextuals.	Emprar els recursos TIC per a la creació d'imatges. Llegir el paisatge de Miravet des de les vessants artística i cultural. Desenvolupar una mirada pròpia per analitzar el paisatge que ens envolta i plasmar-la amb diferents suports (riu Ebre, meandres, poble, serres, castell, etc.). Conèixer l'obra de Joaquim Mir i analitzar-la dins el seu context artístic i temporal. Respectar les creacions dels companys i companyes.
		Competència 2. Mostrar hàbits de percepció reflexiva i oberta de la realitat sonora i visual de l'entorn natural i cultural.	Estudi i experimentació a través dels processos, tècniques i procediments propis de la fotografia, el vídeo i el cinema i la utilització de recursos TIC per investigar i produir narratives i discursos audiovisuals i en format multimèdia.	
	Expressió, interpretació i creació	Competència 4. Interpretar i representar amb formes bidimensionals i tridimensionals, estàtiques i en moviment	Utilització dels recursos TIC per a la recerca i creació d'imatges.	
			Desenvolupament i representació personal de les idees buscant recursos propis i introduint processos per al desenvolupament de la creativitat i la imaginació.	
Societat i cultural	Competència 8. Valorar amb respecte i sentit crític les produccions artístiques en els seus contextos i funcions	Establiment de relacions entre els factors personals, socials, plàstics i simbòlics amb els valors estètics i artístics de les representacions de la cultura visual i mediàtica i comunicació oral dels resultats.		
		Reconeixement, comprensió i interpretació de representacions visuals dels diferents períodes artístics establint i reflexionant sobre els seus sentits i els discursos des d'una perspectiva contemporània.		
		Reconeixement i valoració del paper de les obres d'art com a font d'informació sobre la vida i el pensament de les societats, contemporànies i històriques, tot reflexionant sobre els seus aspectes formals i narratius.		
		Acceptació, respecte i valoració crítica vers les activitats artístiques pròpies i les dels companys i les companyes.		

Àmbit lingüístic	Dimensió Oral	Competència 8 Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística	Participació en interaccions orals, escrites i audiovisuals.	<p>Aprendre a treballar de forma col·laborativa amb els companys i companyes.</p> <p>Expressar les pròpies idees i respectar les idees i opinions dels altres.</p> <p>Aplicar les dinàmiques i les normes que regeixen la conversa en grup i l'exposició oral.</p>
	Dimensió actitudinal	Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta	Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels coneixements i de les idees i per a la regulació dels processos de comprensió i expressió propis de tot procés d'aprenentatge.	
			Valoració de la interacció com a eina per prendre consciència dels sentiments propis i aliens i per a la regulació de la conducta. Pràctica de procediments bàsics d'assertivitat i de manteniment de les pròpies conviccions en la interacció amb altres parlants.	
Ciències Socials: Geografia i Història	Històrica	Competència 2. Aplicar els procediments de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.	Identificació i ús de diferents tipus de fonts historiogràfiques, valorant les seves aportacions al coneixement del medi físic i de les formes de vida en el present i el passat.	<p>Reconèixer els principals elements de l'entorn i la seva relació amb l'ésser humà.</p> <p>Reconèixer el canvi i la continuïtat en el temps, tot establint diferències i semblances entre el passat i el present (poble vell i nou, castell enrunat, etc.).</p> <p>Prendre consciència de la importància de la conservació i l'estudi del patrimoni cultural per conèixer el passat i entendre el present (restauració del castell, punts d'interès del poble,...)</p> <p>Analitzar el passat a través de les produccions artístiques (obra de J.Mir.)</p>
	Geogràfica	Competència 5. Explicar les interrelacions entre els elements de l'espai geogràfic, per gestionar les activitats humanes en el territori amb criteris de sostenibilitat.		
	Dimensió cultural i artística	Competència 8. Analitzar les manifestacions culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat Competència 9. Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn	Localització i caracterització de diferents paisatges, analitzant la interacció entre els grups humans i el medi i caracteritzant les formes de vida que possibiliten.	

DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

Introducció. Mirem.

L'activitat començarà a la part baixa del poble de Miravet, a la plaça de l'Arenal. Allà es farà una introducció a Miravet i a l'activitat. L'alumnat ha entrat a formar part del grup artístic M&M, que té per objectiu desenvolupar una mirada pròpia sobre Miravet i el seu castell analitzant les mirades dels artistes i viatgers que durant dècades han quedat fascinats per aquest enclavament, especialment amb les pintures de l'artista Joaquim Mir.

En aquest punt començarà l'exercici d'observació: l'alumnat haurà d'observar el paisatge i destacar els elements que trobi més singulars o estranys, tot allò que els hi sembli interessant. En un full, cada alumne apuntarà cinc paraules que cregui defineixen el paisatge que està veient, o les emocions que provoca l'observació d'aquest paisatge. Després, qui vulgui podrà dir les seves paraules en veu alta, sense explicar-les, deixant que la resta de companys i companyes observi el paisatge escoltant-les.

Imatges del passat.

Recorrent els camins del poble, pujarem fins l'Església Vella. Durant el trajecte seguirem observant, seguirem mirant el paisatge. Canvia la nostra percepció a mesura que ens movem? Dins l'Església visualitzarem un petit documental que es va gravat entre 1929 i 1930, durant la campanya que l'artista Joaquim Mir va portar a terme a Miravet.

Què creiem que ha canviat a Miravet durant aquests anys?

Quins elements veiem a les imatges que ja no hi són, i a l'inrevés?

Quines podrien ser les causes d'aquests canvis?

Arribats a aquest punt, completarem l'exercici d'observació: l'alumnat, un cop vist el reportatge gravat per J. Mir haurà de destacar els elements que trobin més singulars o estranys. En un full, cada alumne apuntarà cinc paraules que cregui caracteritzen el paisatge humà que han vist, o les emocions que els ha provocat veure l'entorn social de l'època. Després, igual que en la part anterior, qui vulgui podrà dir les seves paraules en veu alta, sense explicar-les.

Els veïns de Miravet i les activitats que duen a terme us semblen molt diferents de l'actualitat?

Quines activitats es mantenen, quines han desaparegut i quines es poden considerar evolucionades a temps actuals?

Aquest petit documental ens servirà, també, per introduir la figura de Joaquim Mir. Què podem deduir de la seva vida i la seva visió artística a partir de les imatges?

*Aquesta part també es pot desenvolupar al Castell si l'accés a l'església no és possible.

Observem des del punt més alt.

Des de l'Església, l'alumnat pujarà fins al castell, on es desenvoluparà la última part de l'activitat. El castell ha canviat força des dels anys en què Joaquim Mir va ser a Miravet. Amb imatges antigues analitzarem quins han sigut aquests canvis, i de quina manera afecten ara a la nostra visió sobre el castell. Pujarem a la terrassa del castell, i des d'allà observarem el paisatge amb les pintures de Joaquim Mir.

Quina relació pensem que tenen els colors i la llum que veiem als quadres de Joaquim Mir amb el paisatge que observem?

Perquè creiem que els quadres que va pintar Joaquim Mir tenen aquesta intensitat?

Quins elements som capaços de reconèixer?

La nostra mirada. M&M

Després d'haver descobert diferents mirades sobre Miravet, tant reals a través d'imatges i documentals, com personals, a través de l'obra de Joaquim Mir, és el torn de l'alumnat. Recuperaran aquelles cinc paraules que van escriure a l'inici de l'activitat i les cinc del documental, reflexionaran sobre elles i les canviaran si creuen que la seva manera d'experimentar el paisatge ha canviat segons avançava l'activitat. Quan tinguin les paraules definitives, capturaran amb els seus mòbils / càmeres aquells elements del paisatge que plasmin visualment aquestes paraules. Finalment, es posarà en comú el treball de l'alumnat, que explicaran el perquè de la seva selecció i el significat que tenen per a ells els racons captats.

QUADRE RESUM DE L'ACTIVITAT

	QUÈ FAREM	COM HO FAREM	MATERIALS	TEMPORITZACIÓ
Col·lectiu	Introducció. Mirem.	Introducció a l'activitat i a l'observació al paisatge des de la plaça de l'Arenal	Llapis Full de paper	20 min
	Imatges del passat.	Visualització d'un documental filmat durant la campanya de 1929 i 1930 de l'artista Joaquim Mir. Comparació del Miravet de llavors amb l'actual.	Documental	20 min
	Observem des del punt més alt.	Anàlisi de l'obra de Joaquim Mir observant directament el paisatge que ell va pintar.	Pintures de Joaquim Mir	30 min
	La nostra mirada. M&M	Observació personal del paisatge i presa d'imatges significatives per a l'alumnat.	Telèfon mòbil/ càmera	50 min